

Úvodník

Milí čtenáři e-Věstníku, právě do Vašich stránek dolétlo 19. číslo letošního ročníku e-Věstníku. Co Vám tentokrát přinášíme? Inu, je to trochu směs informací... Po velmi zajímavých a poučných debatách, při nichž křížovaly e-maily sítěmi, až se potkávaly, se PSNV-CZ rozhodla postavit se aktivně za petici, jež podporuje renesanci naší krajiny. Názory se na počátku různily. Jedni argumentovali tak, že se vlastně tak trochu jedná o „politickou“ záležitost a v konečném důsledku o něco jako přesměrování dotací, jiní se naopak stavěli za aktivní podporu této výzvy, jež se nás, včelařů, podle jejich názoru bytostně dotýká. Výsledek této debaty i s konsekvencemi nakonec najdete níže a také na [webu PSNV-CZ](#). Pro nás včelaře je stav prostředí, v němž chováme včely, věc věru životně důležitá. Všude v okolním i vzdálenějším zahraničí jsou tyhle otázky předmětem vášnivých diskusí. Je nejvyšší čas, aby se o tomto tématu začala vést diskuse i v našem spokojeném rybníčku...

Své si také přečtete o tématu vzdělávání včelařů i o včelařských setkáváních, z nichž jedno velké, tedy nastávající ostravská výstava Život na zahradě, jistě včelařům přinese mnoho zajímavého.

Protože se množily dotazy, proč se kryjí termíny olomoucké konference *Věda a výzkum včelařské praxe*, již pořádá [MSVV](#), a konference, jež se koná v Trenčíně pod názvem *Medzinárodná konferencia zlepšovateľov a vynálezcov vo včelárstve*, přinášíme i k této nechtěné a nikým nezaviněné termínové kolizi stručné vysvětlení.

K tomu ještě přijměte pár zajímavých rad a tipů.

Redakce

Dnešní zemědělství z pohledu včelaře

Všichni kolem sebe v posledních několika letech můžeme pozorovat změny krajiny, které se týkají buď přímo, nebo nepřímo nás všech. Na pěstování plodin a chovu zvířat závisí do značné míry naše životy, a proto způsoby, kterými se tyto potraviny produkují, a dopad jejich produkce na krajinu, ve které žijeme, by měl zajímat nás všechny. Jsou to témata daleko důležitější, než politické tahanice, či ekonomické prognózy. Přesto jim většinou věnujeme pouze nepatrnou pozornost. Krajinu kolem sebe vnímáme povětšinou s jakousi samozřejmostí, potraviny v ní pěstuje někdo jiný, většinu jídla si koupíme v supermarketu. Když ale začneme krajinu opět vnímat jako součást naší existence, možná k ní získáme mnohem bližší vztah a začneme vidět věci, které nám dosud unikaly.

Takovéto vnímání s sebou nese činnost, při které jsme na krajinu a přírodní zákony, které v ní panují, přímo napojeni. Myslím, že jednou z těchto činností člověka v krajině je i chov včel. Včela je pro mě integrujícím prvkem, který o stavu krajiny a našemu vztahu k ní přináší mnoho informací. Včela je v kontaktu se vzduchem, který dýcháme, s vodou, kterou pijeme, v neposlední řadě také s půdou a jejími rostlinami, kterými se i my živíme. Bez ní bychom mnoho vazeb a vztahů, které tvoří živou součást krajiny, ztratili. Protože jsme sami součástí krajiny, ztratili bychom bezpochyby i část sebe.

Za posledních 50 let se krajina v mnohých částech naší vlasti radikálně změnila. Bohužel na většině území spíše negativním způsobem. Ubylo rozmanitosti, v rámci scelování pozemků se objevily velké lány s jednou plodinou a s tím spojená potřeba umělých hnojiv a pesticidů, bez nichž jsou velké monokultury prakticky nemyslitelné.

Dalším problémem je v některých oblastech úplné vymizení chovu hospodářských zvířat a s tím spojené omezení dodávání organického hnojiva do půdy. To, co bylo pro naše předky nepředstavitelné, je dnes realitou a nadnárodní firmy ovládají celý komplex zemědělství, počínaje hybridními rostlina-

mi, jejichž osivo je nucen farmář každý rok koupit, a konče pesticidy a umělými hnojivy, bez kterých tyto rostliny není možno úspěšně pěstovat. O radikálním úbytku pěstovaných odrůd, které naši předkové po generace ochraňovali, ani nemluvě. Je na pováženu, že často tyto nadnárodní korporace ovládají veškeré složky tohoto řetězce.

Tyto tzv. moderní zemědělské postupy jsou zdůvodňovány potřebou nakrmit stále rostoucí populaci. Je to ale pravda, když většina potravin se v rozvinutých zemích vyhodí bez užitku, když obrovská část obilnin končí jako krmivo pro masný dobytek na výrobu hamburgerů po celém světě, navíc s obrovskou spotřebou vody, nebo jako palivo automobilů či náplň bioplynových stanic?

Možná vám připadá, že tyto problémy zemědělství nemají s naší včelařskou činností mnoho společného, ale opak je dle mě pravdou. Konkrétně zmenšení druhové pestrosti pěstovaných plodin, zejména entomofilních, je pro včely a nás včelaře nepříznivé. Spolu s omezením živočišné výroby dnes někde prakticky nenajdete dříve běžně pěstovaný jetel, vojtěšku, svazenku a další.

Tyto plodiny nejen, že skvěle doplňovaly stávající snůšky, ale měly obrovský význam pro kvalitu a úrodnost půdy, včetně ochrany před erozí. V ČR je erozí ohroženo více jak 70 % obdělávané půdy. Dokonce byla naší zemi vystavena pokuta Evropské komise za laxní přístup k ochraně půdy před erozí v řádu několika desítek milionů.

Skutečná hodnota úrodné půdy je však nevyčíslitelná. Stejně tak pestrost krajiny v podobě většího členění, pásů keřů a další zeleně, které jsou ve zdravé krajině nenahraditelnými domovy mnohých druhů ptáků, obojživelníků i hmyzu. Navíc tyto druhy představují přirozené nepřátele škůdců pěstovaných plodin.

Jako předseda občanského sdružení, které sdružuje včelaře, cítím jako svoji morální povinnost z výše popsaných důvodů podpořit jakoukoliv snahu o nápravu tohoto neutěšeného stavu české krajiny. Pokud se budete chtít přidat a svým podpisem petici podpořit, budete mít šanci již o víkendu na výstavě v Ostravě. Petice bude k podepsání na stánku PSNV-CZ, o.s. Celé znění petice je k přečtení na webu [Za obnovu zemědělské krajiny](#).

MVDr. Z. Klíma
předseda PSNV-CZ, o.s.

Aktualita

V sobotu (29. 9. – pozn. red.) brzy ráno jsem pozoroval intenzivní přínos sladiny. Bylo chladné počasí, ale včely přesto létaly jako při letní snůšce. Teprve dnes se mi podařilo najít místo, kde sbírají medovici. Je to porost modřínu a borovic cca 500 metrů od stanoviště. Včely sbírají medovici na modřínu i na borovicích. Na ostatních jehličnanech jsem žádné producenty nenašel. Snad se brzy ochladí, jinak budu zimovat na medovici, váha jde pomalu nahoru...

Bc. Michal Počuch
lektor PSNV-CZ

Včelařská setkávání

Život na zahradě

Blíží se ostravská výstava Život na zahradě (5. – 7. 10.). Protože byla řada včelařů zvědavá, co se na výstavě připravuje a zda a jak se jí zúčastní PSNV-CZ, položila redakce e-Věstníku několik otázek 1. místopředsedovi PSNV-CZ, RNDr. Leopoldu Matelovi:

Na ostravské výstavě Život na zahradě bude mít PSNV-CZ svůj stánek. Kde jej návštěvníci najdou?
Výstavní plocha určená pro včelařství se v uplynulých letech nacházela v 1. patře hlavní haly, označené NA2. Stánky pro včelaře letošním roce 2012 jsou ve vedlejší hale A2. Vzhledem k počtu vystavovatelů je tato plocha přiměřená. Jedná se o regionální výstavu. Výstava však tradičně přesahuje oblastní rozměr a účastní se jí vystavovatelé z celé republiky a také ze zahraničí. Kompletní soupis vystavovatelů však zatím nemáme k dispozici.

Jak bude stánek PSNV-CZ vypadat a na co se mohou jeho návštěvníci těšit?

Pořadatelem výstavy je podnik Ostravské výstavy, a.s. Na organizaci spolupracují také Český zahrádkářský svaz, o.s. (ČZS) a Český svaz včelařů, o.s. (ČSV). Naše občanské sdružení PSNV-CZ, o.s., spolupráci při organizaci výstavy nabídlo již v roce 2010. I přes kladný ohlas podniku Ostravské výstavy jsme byly vyrozuměni, že na stávajícím složení spoluorganizátorů není vůle cokoli měnit. Tento postoj zůstal nezměněn, PSNV-CZ jej respektuje, i když se domnívám, že je to ke škodě akce samotné.

Návštěvníci a zájemci o výstavu se však nemusí obávat o atraktivnost výstavy. Zahrádkářská expozice i včelařská část výstavy budou mít co nabídnout.

Vystavovat budou tradiční prodejci včelařských pomůcek, potřeb a produktů (M. Sedláček z Bučovic, p. Mečiar – výrobce produktů z včelího vosku a výrobce výborných forem na odlévání vosku, p. Sapák a další). Na Internetu lze najít, že velký prostor v přednáškové části bude mít nově zformované uskupení Šance pro včely. Návštěvníci se mohou zapojit do nabídky akcí ČSV, o.s. Podrobnější informace bohužel nemám.

Pracovní společnost nástavkových včelařů bude i letos provozovat tradiční, známou a oblíbenou tzv. včelařskou kavárnu. Letos se zaměříme zejména na začínající včelaře. V našem stánku, tedy kavárně, budou lektoři – zkušení včelaři – připraveni odpovídat na vaše dotazy a vysvětlovat problematiku chovu včel. Zváni jsou samozřejmě všichni včelaři i nevčelaři, ať už se svými nápady a podněty, nebo i jen tak na kus řeči. Výstava, aspoň tak to vnímám, je zejména místem setkání lidí, místem výměny informací a zkušeností. Tradičně si budou moci včelaři doplnit knihovničku o chybějící čísla Moderního včelaře, či vyrazit pamětní včelařskou minci. K dispozici také bude nový kalendář PSNV-CZ a některé pomůcky a tiskoviny vydané PSNV-CZ.

Jednání o výstavním prostoru však nebylo podle našich informací jednoduché. V čem byl problém?

Naopak: v letošním roce bylo jednání velmi jednoduché. Výše jsem již uvedl, že jsme jako spolupřadatelé byli odmítnuti. Tuto skutečnost respektujeme. Nechtěli jsme se však výstavy zúčastnit jako komerční vystavovatelé a platit nájemné za plochu, které je pro nás příliš nákladné a převyšovalo násobně cenu např. výstavy Techagro v Brně. Jsme občanské sdružení – „neziskovka“ a není důvod platit komerční nájem, zejména proto, že naše aktivity jsou založeny na dobrovolnosti, propagaci včelařství a včelařského vzdělávání, to vše ve prospěch občanů, nikoliv za účelem podnikání. Naše rozhodnutí nezúčastnit se výstavy jsme oznámili provozovatelům výstaviště Černá louka.

Z iniciativy KKV ČSV jsem se zúčastnil jako zástupce naší PSNV-CZ jejich přípravného jednání ve věci výstavy. Přednesl jsem naše stanovisko. Po slušně a racionálně vedené diskusi nám KKV nabídl požadovanou plochu bezplatně, s tím, že technické služby, stánek atd. si zajistíme a domluvíme s výstavištěm. Toto jsme potvrdili i stručným písemným zápisem.

Při dalším jednání s výstavištěm mi manažerka výstavy sdělila, že plochu zdarma nám věnuje samotné výstaviště. Dotazem na představitele KKV mi naopak bylo potvrzeno, že plochu máme od ČSV. Jsou

to tedy dvě různé informace o stejné věci. To však není podstatné. Plochu jsme získali z iniciativy KKV ČSV, za což jménem PSNV-CZ touto cestou děkuji.

Srdečně vás na výstavu i do naší včelařské kavárny zveme a těšíme se na vaši návštěvu.

Je to politováníhodný záměr nebo prostá náhoda?

O víkendu 20. – 21. 10. se kryjí dvě velké včelařské akce. Jedna se koná v Olomouci – konference *Věda a výzkum včelařské praxi*, a druhá v Trenčíně – *Medzinárodná konferencia zlepšovateľov a vynálezcov vo včelárstve*. Dostali jsme několik dotazů, proč se tyto dvě akce termínově kryjí.

MSVV začala olomouckou konferenci plánovat na podzim loňského roku, během ledna a února byly zamluveny prostory a v únoru byla domluvena návštěva Joachima R. de Mirandy, který na tuto konferenci přiletí až ze Švédska. Rozběhlo se tedy detailní plánování konference, termíny příjezdu a odjezdu zahraničního hosta, domluva s dalšími přednášejícími a spousta dalších přípravných prací, které po pozdním zveřejnění data konání trenčínské konference již nebylo možno změnit nebo přesunout na jiné datum. Takže se bohužel v jednom víkendu konají dvě významnější akce.

Zájemci o obě akce si však nemusejí nechat ani jednu utéci, neboť olomoucká konference se koná jen v sobotu, takže v pátek nebo v neděli je možno navštívit Trenčín. Tolik tedy na vysvětlenou, nejde o záměr, spíše o prostou náhodu.

Za organizační tým konference *Věda a výzkum včelařské praxi*

Mgr. Jiří Danihlík
člen výkonné rady MSVV

Jak bylo na Podkrkonošském potlachu v kempu Kateřina?

Zeptali jsme se jeho *spiritus agens* – Ing. Karla Jiruše:

Co bylo na programu letošního PPKK?

Opakování je matkou moudrosti. A tak po loňské výborné přednášce Michala Počucha jsme si ji zopakovali. Hlavně: důležitá byla praxe v lese.

Přesvědčili jsme se, že letos to opravdu neměly včely odkud nosit. Michal přesto dokázal nalézt a ukázat. Další opakování byla medová vína a medoviny. Po skvělé zimní přednášce na PPP jsme si zopakovali i prohloubili svoje znalosti od Ing. Jaroslava Lstibůrka. Samozřejmě jsme prodebatovali vše, od ekonomiky přes marketing, praxi a zbyl čas i úlovou otázkou...

Kolik zájemců dorazilo?

Letos to byl propadák. Je to vždy velmi napínavé. Nerad bych, aby se Potlachy změnilly v nějaké masové setkání, kde není čas právě na ten potlach. Proto se snažíme propagaci citlivě a postupně dávkovat. A jsme vděční za včasnou zpětnou vazbu (příhlášku), abychom nepřestřelili ani nepodstřelili. Letos několik zajímavých návštěvníků na poslední chvíli odřeklo. Takže se nás setkalo lehce nad deset. O to jsme měli víc času právě na tu diskusi, neboli potlach.

Jak ten počet hodnotíš z hlediska pořadatele?

Provedl jsem konstruktivní sebekritiku a odstoupil. S tím že letos v zimě se pokusíme na závěr napravit pověst ještě několika PPP.

Jaký z toho máš po určité době na reflexi pocit?

Jsem rád že mi PSNV-CZ pomohlo splnit můj sen a jsem spokojen. Nyní v zimě proběhne třetí kolo PPP a myslím, že kolem Potlachů vznikl pěkný tým a všem, kteří se přidali a pomohli, velmi děkuji. Byl jsem mile překvapen. A myslím, že se nám podařilo přivést sem do Podkrkonoší řadu zajímavých osobností a že jsme mírně pozdvihli svoji úroveň.

Jsou nějaké ohlasy účastníků?

Žádné negativní, takže to považuji za úspěch.

Jaká je další perspektiva těchto zajímavých regionálních setkání?

Otevřená. Poohlížíme se po tématech i osobnostech. Zatím doufáme, že po Novém roce podebatujeme o včelaření na Novém Zélandu. Další možnosti probereme cestou do Olomouce. Zatím se spíše věnujeme včelám. Potluchy necháváme na zimu...

Jak bylo na Medovém odpoledni v Zadní Třebani?

Stručně řečeno, bylo to moc milé setkání. Včelařů i nevčelařů – a to byl také jeden z půvabů tohoto odpoledne. Povíдалo se o všem možném, také o včelích produktech, o nichž přednášel p. kolega Zrno, o tom, jak se odlévají svíčky, jak se peče medové pečivo... Nechyběly ani hovory o historii spolků, pracujících v okolí dolní Mže, ochutnán byl med i medovina...

A protože tradice tohoto setkávání je založena i na uzdravném působení hudby, zaznělo i 9 kontrafagotů (byl to přece již 9. ročník!). A to byste nevěřili, jak ku včelařským hovorům skvěle pasují kontrafagoty s půvabnou dudačkou (foto), či s malými a výbornými flétnistkami... Nebo jak do celého odpoledne krásně zapadl program známého dětského souboru Notičky...

PSNV-CZ spolu s MSVV na tomto setkání také měla svůj koutek. Nabídla v něm novou literaturu o včelách, zájem byl o jednotlivá čísla Moderního včelaře, o vystavené zahraniční odpařovače kyseliny mravenčí i o činnost našich dvou občanských sdružení.

Přišli dokonce i roztoči destructoři – a děti i dospěláci si je mohli s lupou vyhledat na vystavené podložce. Bylo to moc napínivé... ☺

Moc je také zajímavé, co všechno se na té podložce povaluje a proč. Pylová zrnka, nožičky, křidélka... Ze zajímavé presentace, připravené dobřichovickou včelařkou Kristinou Millerovou, se také mohli dozvědět, jak žijí pilné včelky.

Od vedlejšího stolku si pak řada návštěvníků odnesla zajímavé produkty MVDr. Soni Dubné, PhD.

Do našeho koutku přišli i ti, jimž tak trochu odtažitě říkáme *ne-včelaři*. Měli řadu otázek a my měli pořádko dělat... Díky jim za to... ☺

Někteří přišli dokonce proto, že chtějí začít včelařit... No věřili byste tomu? ☺

Jiří Matl

9 kontrafagotů a dudačka aneb nečekaná kompatibilita...

Koutek PSNV-CZ se právě začíná zařizovat...

Foto Ivan Černý

Vzdělávání včelařů

Moravská včelařská škola v Hranicích

Ještě několik volných míst pro letošní ročník – zahájení říjen 2012

PSNV-CZ, o.s. ve spolupráci se Střední lesnickou školou v Hranicích pod odbornou garancí Mendelovy university Brno, otevírá v tomto roce po úspěšném ročníku 2011/2012 nový ročník včelařské školy na Moravě.

Jedná se o víkendové výukové programy, vždy jeden víkend do měsíce. Celý cyklus bude probíhat formou přednášek a kursů a bude rozdělen do dvou semestrů. Celkový počet hodin je 132 – zahájení v říjnu letošního roku s ukončením v květnu 2013. Výuka bude zahrnovat základy včelařství – biologii včely medonosné, genetiku a plemenitbu, témata týkající se včelích produktů včetně jejich využití, včelí pastvy. Samozřejmě dojde i na teorii, ale s důrazem na praxi a včelaření v různých typech úlových soustav. Přednášejícími budou včelařští odborníci, spolupracující s PSNV-CZ, o.s.

Jelikož se bude jednat o dvoudenní semináře je zajištěno případné ubytování.

Přihlášky a další informace na moravskaskola@psnv.cz.

Radomír Hykl
lektor PSNV-CZ

Varia neboli různé

Sdružená doprava na včelařské akce

Jelikož se blíží ve včelařském zimním mezidobí řada zajímavých včelařských akcí, dovoluujeme si znovu upozornit na novou možnost webu PSNV-CZ v uživatelské (privátní) sekci. Tou je **možnost kontaktovat včelaře** – členy PSNV-CZ – z blízkého okolí, kteří v uživatelské sekci webu **odsouhlasili zveřejnění svých kontaktních údajů** v sekci PSNV-CZ / Členové.

Po přihlášení (nevíte-li jak se přihlásit, klikněte na tento [návod](#)) můžete také v editaci svého profilu odsouhlasit zveřejnění svých údajů v některém ze seznamů (kontakt v privátní sekci – pro účely např. společné přepravy, zařazení na seznamu včelařů nabízejících med, nabídku prezentace včelnice – zejména jako pomoc začínajícím včelařům). Po přihlášení se také budete moci podívat, kdo ve Vašem okolí se již na seznamu www.psnv.cz/clenove nachází.

Členství v PSNV-CZ Vám tyto možnosti nabízí a je jen na Vás, jak je využijete.

Lukáš Matela – jednatel PSNV-CZ
jednatel@psnv.cz

Novinka – včelařská videa na webu PSNV-CZ

Na webu PSNV-CZ byla umístěna [včelařská videa](#). Projekt filmů se včelařskou tematikou je v počátku, další videa by měla postupně přibývat.

redakce webu PSNV-CZ

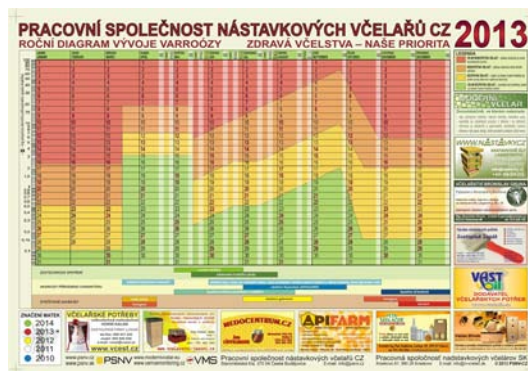

Tradiční nástěnný kalendář PSNV-CZ

Jak se již stalo zvykem, vydává PSNV-CZ opět tradiční nástěnný kalendář. První akcí, kde bude kalendář k dispozici (zdarma) je ostravská včelařská výstava Život na zahradě (5. – 7. 10. 2012).

Dále jej bude možné získat na akcích:

- konference [MSVV](#) – Věda a výzkum včelařské praxi (Olomouc, 20. 10. 2012)
- Podzimní včelařský seminář ve Zbýšově (24. 11. 2012)
- tradiční [lednové setkání](#) uživatelů Varroamonitoring systému (bude upřesněno)

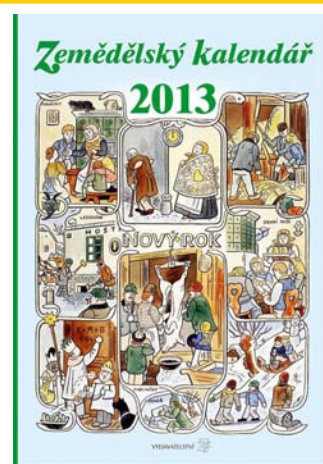

a případně i na dalších akcích PSNV-CZ nebo ve včelařských prodejnách.

Zemědělský kalendář

Zemědělský kalendář na rok 2013 vám opět nabídne zajímavé články z českého venkova a zemědělství. Dozvíte se něco z historie našeho zemědělství, o devateru koňských řemesel, nebo proč jsou včely v ohrožení. Tradičně nebudou chybět aktuální informace z oblasti potravin, například, že ryby z našich vod zarůstajících biomasou sinic a řas mohou klidně na stůl a nejsou škodlivé, nebo jak důležité je dodržovat správný technologický postup při zpracování pohanky, aby se tato zdraví velmi prospěšná rostlina nepoškodila a neztratila nic ze své nutriční hodnoty.

V rubrice o historických místech naší vlasti přinášíme mimo jiné podrobnosti o klatovských katakombách po jejich velkorysé obnově, o svátcích Svatého kříže v Horní Lomné nebo o papežské bazilice na frýdeckých Vápenkách. Jako vždy zpestřují kalendář zmínky o lidových řemeslech, obyčejích a udržování starodávných zvyků a tradic.

www.zemedelskykalendar.cz

Pozn. red.: Kalendář bude k nahlédnutí na stánku PSNV-CZ na ostravské včelařské výstavě.